

M E S E D É L U T Á N

Az isaszegi erdőben

1849 április 6-án, éppen Nagypénteken vivta a honvédsereg egyik legvéresebb csatáját Isaszegnél. Ismét Klapka serege kezdte a támadást, de őt viaszszoritották. Ekkor nyomult előre vitéz fiaival Damjanich. A lengyel légió, a 3-ik és 9-ik zászlóalj benyomult az erdőbe, ahonnan egy ellenséges hadosztály bontakozott ki.

A kartács és ágyudörgés, a puskaropogás és szuronypengés iszonyatos visszhangot vert az erdőben. A fák törzseiről ropogva pattogtak vissza a golyók s oly nagy volt a füst, hogy a honvédek egymást se láthatták.

Fekete százados messze előnyomult századával s vitézei szuronytszegezve nyomták vissza az osztrákokat.

Hullott a golyó, pattogott a fákat gyújtó gránát, de honvédek annyira elragadta a harci tűz, hogy nem láttak és nem hallottak semmit s vakon rohantak előre.

Hanem egyszerre csak oldalról is sortüzet adnak rájuk, majd felhangzik az osztrák csatakiáltás: Hurráh!

Rohannak is rájuk szuronytszegezve az osztrákok, egy félszázad meg ugyanezzel elülről rohan ellenük.

Fekete százados az óriási füstben is észreveszi őket.

Rögtön irányt változtat, egy szakaszt a félszázad ellen, hármat pedig egy oldalkanyarodással a szuronytszegezve rájuk törő század ellen rendel.

Maga is velük van s kardja villog, mint a sujtó villám.

— Csak bátran, fiuk! — mutassátok meg, hogy honvédek vagytok!

— Meg is mutatjuk! — kiáltották fogcsikorgatva a honvédek s azzal megannyi ércoszlop csaptak össze a némettel.

Csattogtak a szuronyok, hullottak az osztrákok. A vörössipkások puskaagglyal verték le őket.

Fekete százados a hadnagyukat vágta le s ekkor a kapitányuk csapott össze vele.

Szikrázott a két kard, villámlott a négy szem, de egyszerre kettőből kialudt a tűz, egyet kalimpált a lába s összerogyott.

Ez pedig az osztrák kapitány volt. A magyar százados félreacsapta kardját, az messze kirepült annak kezéből s még mielőtt segítségére siethettek volna, keresztül döfte a kapitányt.

Mikor ezt a cserepárok látták, hirtelen hátat fordítottak a vörössipkásoknak s ekkor ezek »éljen a haza!« kiáltással vetették utánuk magukat.

Döfték, vágták, szurták a németet, aztán visszafordultak, hogy a másik félszázadot is kikergessék az erdőből.

Ezek még keményen harcoltak a szakasz honvéd ellen s fák mögé húzódva valóságos szuronypárbajt vívtak a vörössipkásokkal.

Mikor a százados a másik három szakaszt is ellenük küldte, még

akkor is csak fától-fáig hátráltak, mert trombitaharsogást s dobpergést hallottak s rohamlépésben közeledtek hátuk mögött az újabb osztrák csapatok.

A vitéz magyar százados azonban úgy feltüzelte fáradt honvédeit, hogy azok megannyi oroszlánként küzdöttek s a félszázad osztrákot csaknem egy szálíg lekaszabolták.

Most bukkant föl a pihent osztrák csapat. Zászló is volt velük s így sokan lehettek.

— Fiuk! A fák mögé! — parancsolta a százados s a honvédek a hatalmas fák mögé huzódtak.

— Tölts! — vezényelte a parancsnok, — mire mindnyájan, még a könnyen sebesültek is, villámgyorsan megtöltötték puskáikat.

Most hátuk mögött is léptek dobogása s rohamot verő dobpergés hallatszott.

Aztán sortüz dördült el s többen elestek közülök.

A vörössipkások megriadtak.

— Meneküljünk, fiuk! — két tűz közé jutottunk — kiáltotta egyik a másiknak.

— Állj! — Harsogta túl a lármát Fekete százados hangja. Aztán látsövét szeméhez emelve örömmel kiáltott fel:

— Hiszen ezek nem osztrákok, hanem honvédek!

Csakugyan honvédek rohantak szuronytszegezve a hátuk mögött.

— Ne lőjetek! — Ne lőjetek! — zugták a honvédek, akik szintén észrevették most már az óriási füstben a Szűz Máriás lobogót.

A harmadik zászlóalj fehér kakastollas vitézei tartottak feléjük.

Eközben az osztrák zászlóalj is megérkezett s csatárláncba fejlődve, kemény tüzelést indított.

— Ej! mit veszttegessük a puskaport, rohamra fiuk! — kiáltotta Fekete s a vörössipkások — majd meg a két század fehér kakastollas hős egy szempillantás alatt megrohanta az osztrák csatárláncot s hiába pattogtak közéljük a gránátok — néhány perc múlva szétverték az egész zászlóaljat.

A százados a harc hevében nagyon előre talált rohanni s nem látva jól a terjengő füstoszlopok között, azon vette észre magát, hogy egy osztrák szakasz körülkerítette.

— No, kutya magyar, add meg magad! — förmedt reá egy német őrmester, — különben összeapritalak!

Ezalatt a vörössipkások közül néhányan észrevették századosuk válságos helyzetét s oly elszántan rohanták meg a németeket, hogy azok fegyverüket is elhányták, csakhogy jobban szaladhassanak.

Mindez egy-két pillanat műve volt s még a vitézkedő őrmester is beleharapott a zsendülő fübe, amely körös-körül németek véréből párolgott.

Közben minden vonalon győztek a honvédek, bár maguk is több száz halottat és sebesültet vesztek.

Alkonyatig tartott a véres harc s ekkor minden vonalon meghátráltak az osztrákok.

Fekete százados lekapta csákóját, hogy megtörölje izzadt hom-

lokát. Ekkor vette észre, hogy a csákóján két lyuk is van.

— Teringettét! — mormolta magában, ha egy kicsit lejjebb jön a golyó, akkor én is a fübe haraptam volna.

A győzelmes honvédsereg aztán megindult Gödöllő felé s disz-felvonulást rendezett vezére, a hős Damjanich előtt.

Mikor Fekete százados nagy szürke lován eléje ért, a rettenthetet-len hős előtt levette csákóját s mennydörgő hangon kiáltotta:

— Éljen Damjanich apánk, a verhetetlen vezér!

Ezernyi honvédtorok harsogta utána az éljent.

Damjanich megindultan vette le sapkáját s így szólt vitéz kato-náihoz:

— Megérdemlitek, fiaim, hogy ma kalapot emeljek előttetek! Búszke vagyok rátok!

Pedig maga volt talán a legnagyobb hős.

A hősök-hőse folyton ott állt, kivont széles kardját villogtatva, ahol a legvéresebb volt a harc, s úgy röpködtek körülötte a bombák, a bömbölő ágyugolyók, mint mocsár felett a szunyogok.

Az egyik ágyugolyó éppen a lóva előtt csapott le s paripájának a szemébe vágta a földet.

A ló megtorpant, hirtelen fölugrott s Damjanichot a földhöz te-remtette.

A közelben állók rémülten futottak hozzá: azt hitték, hogy a gránát megölte.

Damjanich azonban tüstént talpra ugrott, kivette szájából füs-tölgő szivarját s mosolygva mondta:

— Hogy megtréfált az ebadta németje!

Farkas Emőd után.

Március 15-én

*Mi nekünk ez a nap? Ujesztendő napja,
A szabadság Istenének virágvasárnapja.
Husvét ünnepe is... sokszoros nagy ünnep,
Adjunk érte hálát a mi Istenünknek.*

*Mi nekünk ez a nap? Ujesztendő napja.
Uj időknek, uj egeknek jénylő virradatja.
Azelőtt a telkünk csak a multon gyúlt ki,
Egy jövőendő ezredéven innen indultunk ki!*

*Mi nekünk ez a nap? Virágvasárnapja,
Szabadságunk Istenének legszebb diadalma.
Csupa virágból van, csupa hosszannából,
Álmodozó honfiszívek szent imádságából!*

*Mi nekünk ez a nap? A föltámadásunk.
Alig volt a föld kerekén halottabb nép nálunk.
Már ki is faragták szépen a fejjánkat...
...S im egyszerre csoda történt: a halott föltámadt!*